

RECENSION

Waad Mohammed
och Abdulrahman
Al Gohani.

Den gröna cykeln

Originaltitel: **Wadjda**

Svensk titel: **Den gröna cykeln**

Regi: **Haifaa Al Mansour**

Producent: **Gerhard Meixner, Roman Paul**

Manus: **Haifaa Al Mansour**

Foto: **Lutz Reitemeier**

Roller: **Reem Abdullah, Waad Mohammed, Abdulrahman Al Gohani, Ahd, Sultan Al Assaf, Dana Abdullilah, m fl**

Saudi-Arabien, Tyskland 2012

Längd i tid: **1 tim 37 min**

Censur: **barntillåten**

Distributör: **Folkets Bio AB**

Med tanke på att biografier är förbjudna i Saudiarabien är det ett litet mirakel att landets första kvinnliga filmregissör, Haifaa Al Mansour, röner stora framgångar på filmfestivaler världen över med sin långfilmsdebut. Ett feministiskt men lätt lakoniskt inlägg om kvinnors situation i en av världens strängaste diktaturer. Inspelningen var alltså inte utan vedermödor och en del av regin fick ges från en minibuss via walkie talkie för att inte väcka sedlighetspolisens uppmärksamhet.

Tioåriga Wadjda lever tillsammans med sin mamma i en förstad till Saudiarabiens huvudstad Riyadh. Pappan ser hon bara sporadiskt eftersom han är på väg att skaffa sig en bihustru då Wadjdas mor fallerat att ge honom en son.

Nu är inte Wadjda den som inrättar sig i ledet på den strikta flickskolan. I en värld där tjejer varken bör synas eller höras framstår hon som rejält utmanande i sina basketskor, slarv med slöjan och sin fåfänga dröm om att köpa en stilig grön cykel. Hon ska köra

cykelrace med sin killkompis för i deras vänskap har ännu inga förbud eller rädslor för synd hunnit slå split. Och Wadjda kommer att göra allt för att kamma hem den rundliga prissumman i en korantävling på skolan för att finansiera sin dröm. Detta trots att hon inte har visat religionsundervisningen något som helst intresse.

Filmen berättar rättfram men ändå subtilt om de begränsningar och orättvisor som är ett faktum i detta strikt patriarkala shariastyrdas samhälle. Berättelsen rör sig i växelverkan mellan de stängda platserna — hemmet och skolan — som är kvinnornas, och de offentliga rum där hon tvingas vara osynlig vare sig hon ska handla en aftonklänning eller besök ett sjukhus. Vi förmimmer hettan på de torra gatorna för att uppskatta svalkan på bakgårdar och gallerior.

Al Mansour varken svartmålar eller är rabiat i skildringen av männen. Snarare lirkar hon fram det faktiska och lyckas få med mycket i det till synes sparsmakade. Strukturer blottläggs, till exempel i beskrivningen av den arbetskraftinvandrade chauffören från Pakistan som befinner sig i ett om möjligt ännu värre underläge. Politiskt men aldrig plakatmålande.

Hon lyfter fram hur de stränga religiösa lagarna göder dubbelmoral och skapar en "förbjuden" värld under upprätthållande av en chimär av gudfruktighet. Men här finns också genuint varma och innerliga scener där mor och dotter sjunger, ber eller lagar mat tillsammans.

Waad Mohammed i rollen som Wadjda är både bedårande och förslagen. En kvinnlig förebild så liten hon är. Vore det inte för hennes kaxighet och självklara instinkt att följa sina drömmar skulle man dock känna sig lätt nedslagen av hennes nedärvda underläge. Men brännandes iväg på sin cykel blir hon en temperamentsfull symbol för frihetslängtan och behovet att bryta mot allt det som är totalitärt. En hoppfull, ren och vacker film som sätter för oss självklara saker i väldigt annorlunda perspektiv.

Louise Lagerström

FILMRUTAN